

Nieuwsbrief 2025-3 CLP

Varkens groeien niet alleen van lucht, maar lucht is een zeer belangrijke voedingsstof voor het varken. Hiervoor zijn gezonde longen nodig. Naast het stalbeeld, kunnen we aan de slachtlijn beoordelen hoe gezond de longen van de varkens zijn. Hiervoor gebruiken wij het Ceva Lung Program (CLP), een methode waarbij koppels met elkaar vergeleken kunnen worden door een systematische beoordeling. In deze nieuwsbrief leest u hierover meer.

Varkens zonder klinische verschijnselen kunnen ook longproblemen hebben, dit is niet alleen oncomfortabel voor het varken, maar kost ook groei en efficiëntie. Het bedrijfsresultaat kan hierdoor negatief beïnvloed worden.

Varkens die gehoest hebben, maar op het oog hersteld zijn, kunnen alsnog longschade hebben. Aan de slachtlijn kan dit goed beoordeeld worden.

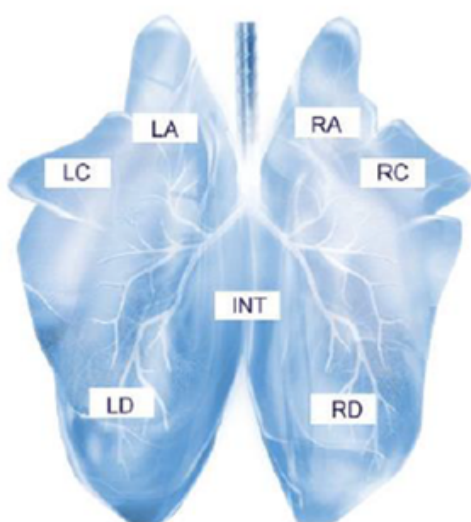
Nieuwsbrief hoogtepunten

SLACHTLIJN ONDERZOEK

GEZONDHEID

KOPPEL ANALYSE

CLP

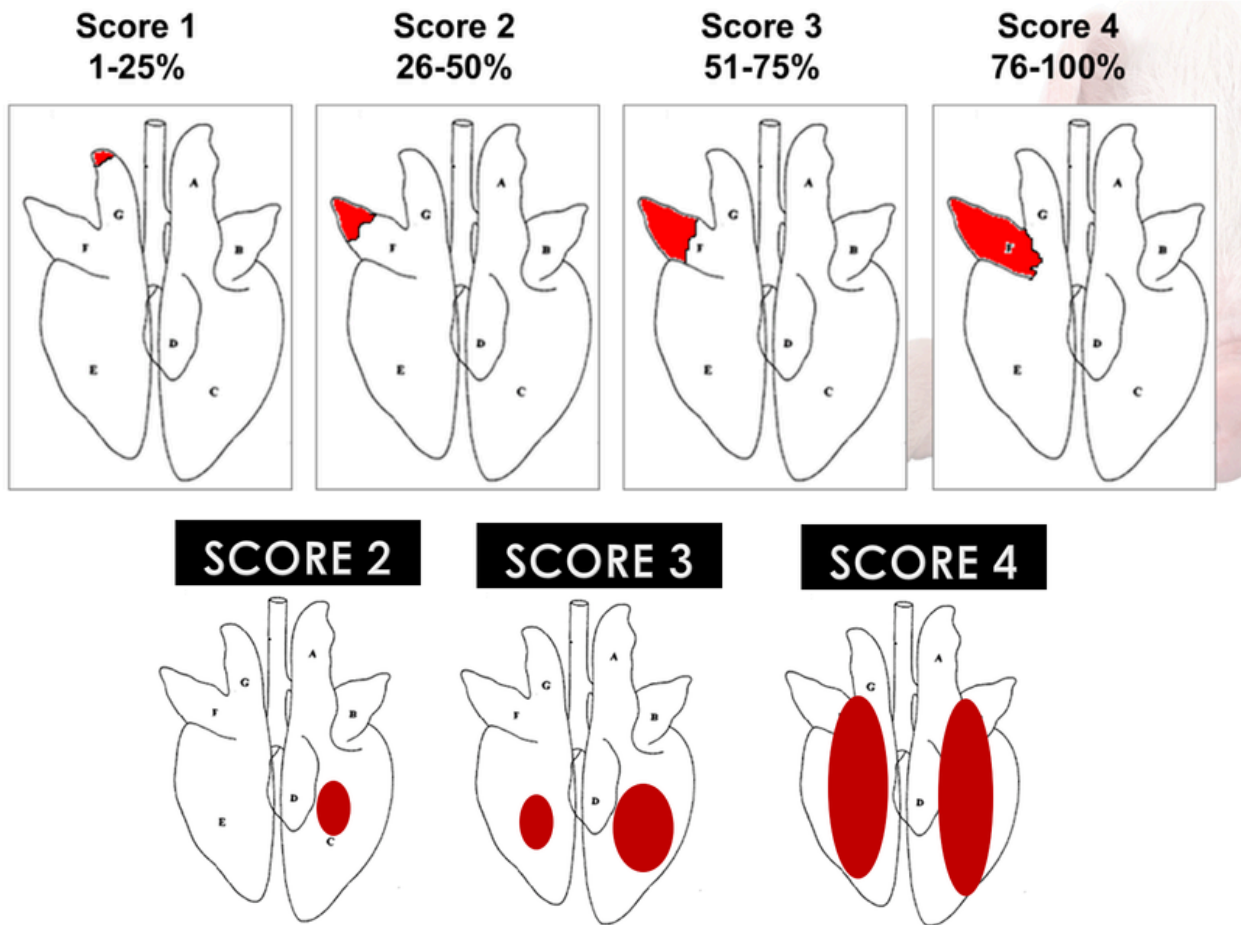

De longkwabben van het varken:	
LA	Links apicaal
LC	Links cardiaal
LD	Links diafragmatisch
INT	Intermediar (gelegen aan de achterzijde)
RA	Rechts apicaal
RC	Rechts cardiaal
RD	Rechts diafragmatisch

CLP-beoordeling

Bij de beoordeling van de longen in het slachthuis, wordt elke long op dezelfde manier beoordeeld. Elke long staat uit 7 longlobben (zie afbeelding hierboven), elk van deze lobben worden apart beoordeeld. De mate van letsels wordt beoordeeld in score 0 t/m 4. Als 1-25% van de lob aangetast is, krijgt deze lob een score 1. Bij 0% een score 0. Bij 26-50% een score 2, 51-75% een score 3 en 76-100% een score 4. De combinatie van het aantal aangetaste lobben en de ernst, geeft een oordeel uitgedrukt in de EP-index.

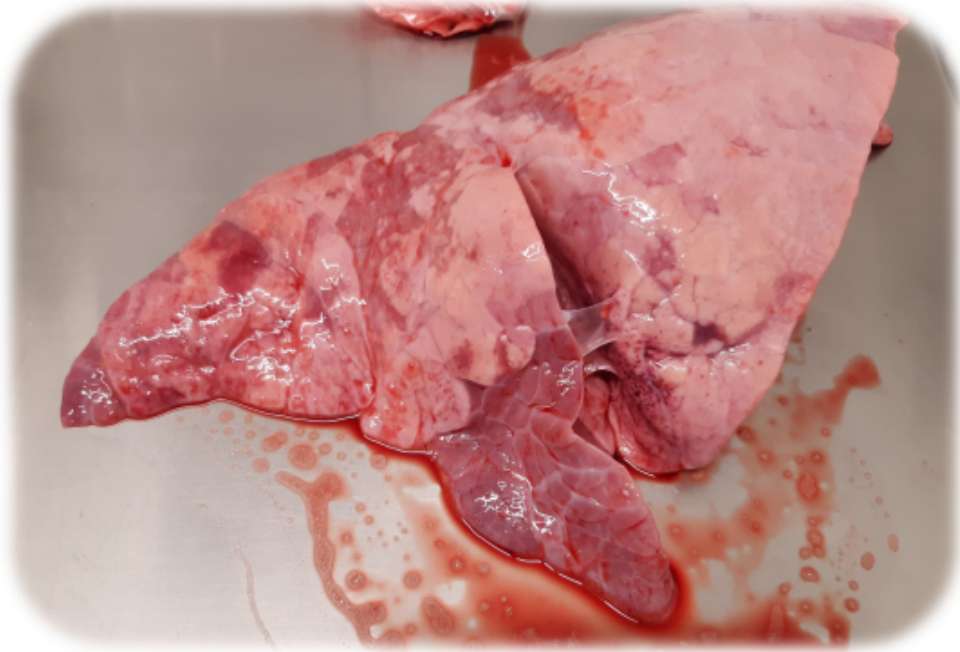
Naast het longweefsel zelf wordt ook het borstvlies (pleura) beoordeeld. Soms is hier wat ontsteking (of restanten van ontsteking) zichtbaar; pleuritis. Een geringe hoeveelheid borstvliesontsteking krijgt een score 2, een aanzienlijke hoeveelheid borstvliesontsteking krijgt score 3 en een ernstige borstvliesontsteking (mogelijk zelfs stukje long die aan de ribwand verkleefd zit) krijgt score 4. De hoeveelheid pleuritis en ernst van de pleuritis wordt weergegeven als de APP-index.

Benchmark

Meerdere dierenartsen binnen onze praktijk zijn opgeleid om deze manier van longscore uit te voeren. Door de systematische manier van scores, kunnen koppels binnen een bedrijf, maar ook tussen bedrijven of zelfs in andere landen met elkaar vergeleken worden. Hierdoor krijgt u nog een beter beeld van uw bedrijf en de verschillende koppels. Het wordt aangeraden om minstens één keer per jaar, maar bij voorkeur 2-3x per jaar, een slachtlijnonderzoek uit te voeren.

Ook voor andere vraagstukken kunt u ons benaderen voor slachtlijnonderzoek; denk bijvoorbeeld aan de beoordeling van magen van vleesvarkens of baarmoeders en blazen bij zeugen. Door onze samenwerking met Duitse en Belgische praktijken, kunnen we dit mogelijk organiseren wanneer uw dieren in Duitsland of België geslacht worden.

Wat kun je ermee?

Door bij een groot aantal dieren aan de slachtlijn een beoordeling van letsels te maken bij de longen, maar ook hart, hartzakje, lever en buikorganen, kan een goede indruk gekregen worden van de mogelijke ziekteverwerker(s) die een rol spelen op het bedrijf. Ook kunnen er vaak ter plaatse nog monsters genomen worden ter bevestiging. Enkele voorbeelden:

- *Actinobacillus pleuropneumoniae* (APP) of *Streptococcus suis* (*S. suis*) geven voornamelijk pleuritis (borstvliesontsteking) en/of pericarditis (hartzakontsteking).
- *Mycoplasma hyopneumoniae* geeft juist topkwabontsteking, veroorzaakt mogelijk wat littekens bij een infectie op jonge leeftijd en geeft verklevingen tussen de hoofd- en topkwab. Zie typische foto hierboven.
- De combinatie van hartzak-, borstvlies- en buikvliesontsteking geeft een vermoeden van de ziekte van Glässer (*Glaeserella parasuis*).
- De levers worden ook beoordeeld, hierij wordt naar o.a. white spots gekeken. Dit is bindweefselvorming in lever, veroorzaakt door wormen (*Ascaris suum*).

Na afloop van het slachtlijnonderzoek ontvangt u een persoonlijk rapport en terugkoppeling via uw (bedrijfs)dierenarts. Hierin is de beoordeling te zien en een benchmark van uw bedrijf ten opzichte van andere bedrijven, maar ook het verloop van de longgezondheid op uw bedrijf.

Bedrijf: [REDACTED]
 UBN: [REDACTED]
 Datum slachtoonderzoek: [REDACTED]
 Aantal onderzochte longen: 194

SAMENVATTING VAN DE RESULTATEN VOOR DE VARKENSHOUDER

Toegepast M. hyo vaccin: [REDACTED]

Toegepast APP vaccin: [REDACTED]

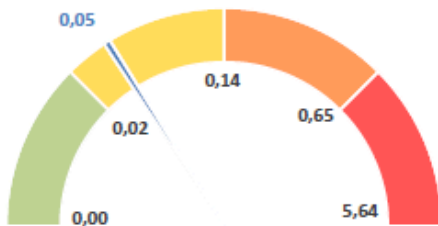
RESULTATEN VAN DE ONDERZOCHE KOPPEL SLACHTVARKENS

ENZOÖTISCHE PNEUMONIE			PLEUROPNEUMONIE		
	%	Aantal		%	Aantal
Longen met longontsteking	2,1%	4	Longen met verklevingen	4,6%	9

BENCHMARK TEN OPZICHTE VAN ANDERE BEDRIJVEN

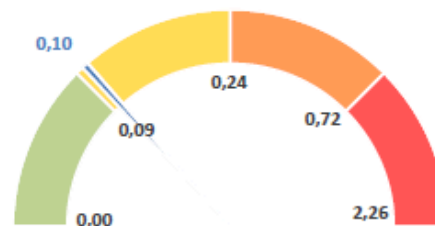
ENZOÖTISCHE PNEUMONIE (LONGONTSTEKING)

EP index

PLEUROPNEUMONIE (VERKLEVINGEN)

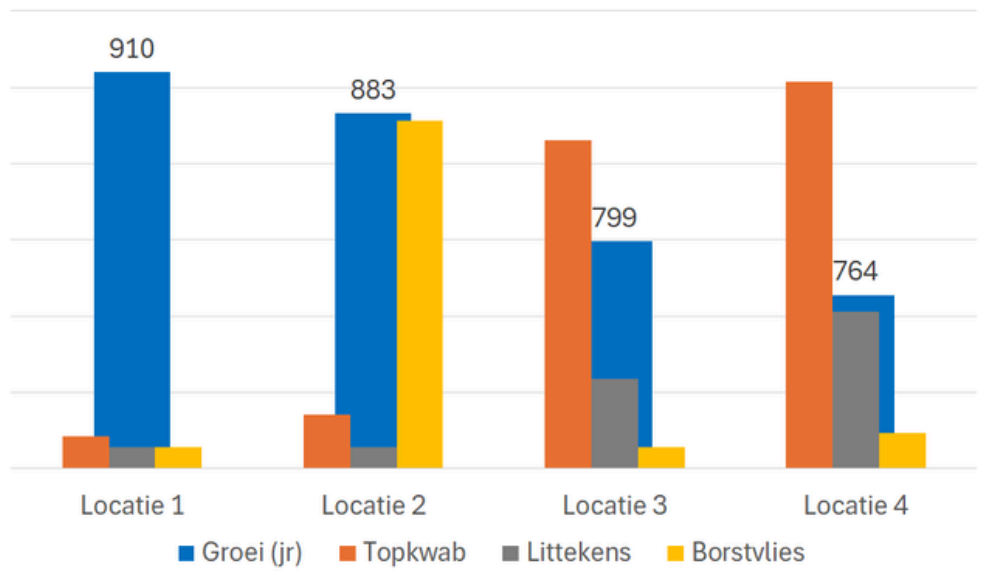
APP index

Praktijkvoorbeeld

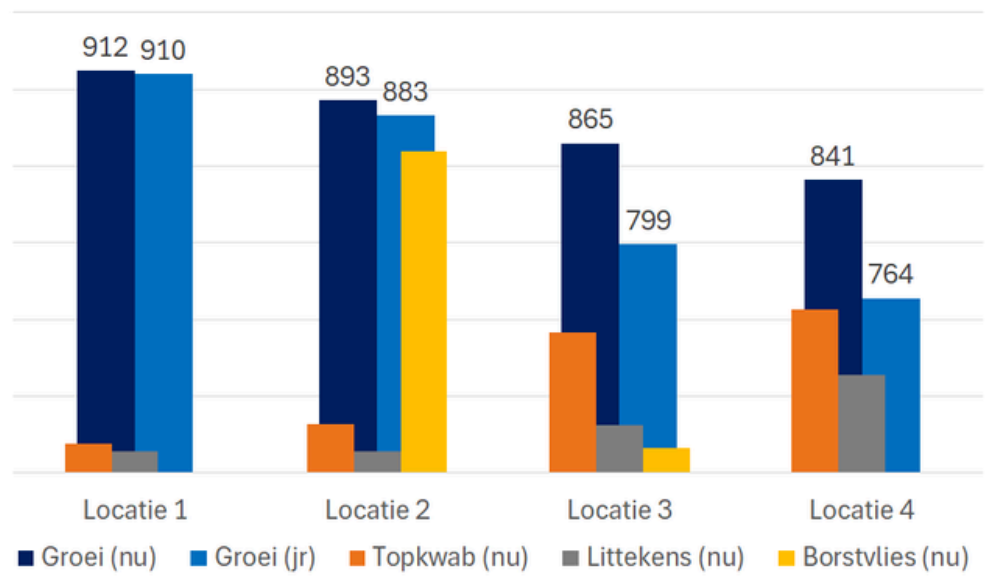
Bij een gesloten bedrijf (één zeugenbedrijf met vier mestlocaties), waarbij genetica en voeding bij elke mestlocatie vergelijkbaar waren, vielen de groeicijfers van enkele locaties tegen. Bij alle locaties zijn er CLP-onderzoeken uitgevoerd om de longen van de varkens te beoordelen. Hierbij waren grote verschillen zichtbaar, terwijl het stalbeeld geen luchtwegklachten toonde.

Vergelijk CLP-resultaat VS groei

Een combinatie van verschillende maatregelen (bioveiligheid, dierstromen, monitoring zeugen, aanpassing vaccinatieschema, etc.) heeft ervoor gezorgd dat de gezondheid verbeterd werd. Dankzij de brede aanpak van maatregelen zijn zowel de longscores als de groeicijfers verbeterd. Uiteraard werken we nog verder door om de gezondheid nog verder te verbeteren.

Huidige situatie

Dit praktijkvoorbeeld is ook uitgebreid gepresenteerd op het symposium "een sector vol kansen" door dierenarts Diedrich Hendrickx. Voor meer informatie kunt u contact met hem opnemen. De aftermovie van dit symposium is te zien op [deze link](#).

Lydie van den Crommenacker-Konings merkt meerwaarde Ceva Lung Program

‘Enkel gezonde longen zien is ook nieuws’

Kenmerkend voor het vakmanschap van een vleesvarkenshouder is het constante streven naar betere prestaties. Hooft de ondernemer een kuchtje bij de varkens, dan wordt direct uitgepluisd of dat te voorkomen is. ‘Het systematisch beoordelen van de longen van de koppels aan de slachtlijn kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren’, stelt varkensdierenarts Lydie van den Crommenacker-Konings.

TEXSE: JOS THELOSEN. BEELD: STUDIO VAN ASSENDEUFT

Na een bedrijfsbezoek, geducht en netes in frisblauwe bedrijfskleding gehuld, schuift varkensdierenarts Lydie van den Crommenacker-Konings van DAC ZuidOost aan voor een interview. In de afgelopen drie jaar heeft zij in totaal zo'n honderd keer de longgezondheid van koppels vleesvarkens aan de slachtlijn gescoord met de applicatie van het Ceva Lung Program (CLP). 'Na theoretisch te zijn bijgeschoold door Steven van Colen van Ceva Santé Animale zijn we het scoren van de longen gaan oefenen in het slachthuis. Naast je ogen goed te koos geven, moet je met één hand de long controleren op eventuele verhardingen en met de andere de score invoeren in de CLP-app. Door zo'n trainingstraject wordt de snelheid van het scoren opgevoerd en krijg je automatiseren te pakken.'

Slachterijen koppelen long- en borstvlieesinformatie toch al terug? 'Het scoren van pleuritis (borstvlieesontsteking) en longontstekingen gebeurt als bijvangst van inspecties op de voedselveiligheid. Voor een slachterij is het belangrijk om luchtweegaandoeningen die op de boerderij ontstaan, terug te dringen. Dit vanuit het oogpunt van het efficiënt inzetten van arbeid en het terugdringen van de kosten voor afkeur. Met het CLP focussen we op de gezondheid van de longen. Specifieke letsels op de longkwallen kunnen iets

vertellen over ziekteverwekkers die op een bedrijf kunnen spelen, zoals mycoplasma.'

Wat is uw indruk van de longgezondheid van varkens? 'Ik heb ontzettend veel gezonde longen aan de slachtlijn gezien en gevoeld. Met scoren van de longgezondheid verloopt dan vlot en er rolt natuurlijk goed nieuws uit voor de varkenshouder.'

‘Sectie op dier kan toevalstreffer zijn van longprobleem dat in koppel speelt’

Waarom is voelen zo belangrijk? 'Een long met een afwijkende kleur zou je door alleen met je ogen te beoordelen bestempelen als ongezond. Maar die verkleuring kan ook veroorzaakt worden door het slachtproces. Door de consistentie van het longweefsel met de hand te controleren, schakel je het risico op het fout scoren van longletsels uit. Alles draait om het verzamelen van betrouwbare data.'

Kunt u voor het uitvoeren van het CLP bij alle slachterijen terecht? 'Van de koppels die worden geleverd

bij een van de vier grote varkensslachterijen in Nederland mogen we in goede overleg de varkenslongen beoordelen. Dit geldt zeker wanneer dit gebeurt op verzoek van de vleesvarkenshouder zelf.'

Wat zijn de kosten? 'Eerlijk, het scoren van een koppel varkens aan de slachtlijn zijn de kosten niet. In twintig minuten zijn tweehonderd varkenslongen gepasseerd en zitten de data in de CLP-database. Ook het resultaat in beeld krijgen is met een druk op de knop te realiseren. Het op en neer rijden naar de slachterij, het voorbereiden en omkleden en het in de slachtlijn tijdig klaar staan zijn de grootste tijdfreters. In geringe mate geldt dat ook voor de koppelgrootte. De varkenshouder zal op de rekening voor bedrijfsbegeleiding echter slechts een deel van die uren terugzien. Als dierenartspraktijk dragen wij namelijk ook een steentje bij, omdat wij het als een verlengstuk van de service naar klanten zien.'

Is elk slachthuisbezoek waardevol? 'Tot nu toe wel. Is de longgezondheid van een koppel gescoord, dan kijk ik meestal breder naar wat in de slachtlijn aan informatie te verzamelen is over de diergezondheid van die dieren. Ik ben er dan toch al. Zijn er bijvoorbeeld meer opmerkingen over het beenwerk, de lever of de huid, dan

werp ik daar een blik op. Bij mogelijke problemen met PIA kunnen we aanvullend onderzoek doen. Zo zorg ik ervoor dat een slachthuisbezoek altijd iets toevoegt.'

Is CLP een goed hulpmiddel?

'Wat je ziet en voelt aan de longen levert geen sluitend bewijs op van de circulerende booddoenen. Wel geeft het informatie vanuit een andere invalshoek dan diagnostiek op basis van bloed, speeksel of een tracheobronchiale zwab. Een sectie op een dier kan een toevalstreffer zijn van een probleem dat in een koppel speelt. CLP levert dan een repeterend beeld op.'

Hoe zet u CLP in bij vleesvarkensbedrijven?

'Dat verschilt. Bij sommige klanten

volgen we de longgezondheid door elk jaar op hetzelfde moment een meting te doen, bij andere bedrijven besmetten we het CLP om de effecten van een oplossing door de tijd heen te volgen. Als dierenartspraktijk willen wij in de bedrijfsbegeleiding van vleesvarkensbedrijven standaard opnemen dat we één of meerdere keren per jaar de longen van een koppel varkens gaan beoordelen. Als gezonde varkens die goed gepresteerd hebben, ook gezonde longen hebben, dan is dat goed nieuws. Een bevestiging van het beeld dat in de stal wordt gezien.

Maar het komt ook voor dat de longscores wat anders laten zien en de varkens dus beter hadden kunnen presteren. Dit verrast ons en de vleesvarkenshouder vaak. Maar het is wel waardevolle informatie waar we

wat mee moeten, bijvoorbeeld samen uitzoeken waar een luchtwegprobleem op het betreffende bedrijf ontstaat. Als we dat gat weten te dichten, tillen we de diergezondheid naar een hoger niveau.'

Een longletsel zou gemiddeld 2,8 kilo groei kosten? 'Dat de groei 25 gram per dag lager is als koppels vleesvarkens te maken hebben gehad met een luchtweegaandoening, vind ik heel geloofwaardig. Maar of je de vleesaanzet mist weet je pas als je de longen van de koppels regelmatig beoordeelt.'

Dat kost u toch veel extra tijd? 'Daarom worden twee collega's in onze praktijk opgeleid om het CLP ook goed in de vingers te krijgen.'

Varkensdierenarts Lydie van den Crommenacker-Konings heeft de longgezondheid van koppels vleesvarkens al zo'n honderd keer gescoord met de CLP-app.

Lees dit artikel op varkens.nl